

Ed.

606. Frumvarp

til laga um verkamannabústaði.

(Eftir 3. umr. í Nd.).

1. gr.

Stofna skal byggingarsjóði í kaupstöðum og kauptúnum, til þess að lána til íbúðarbúsbygginga samkvæmt skilyrðum þeim, sem lög þessi setja, enda hafi verið færð rök að því fyrir atvinnuáráðherra af 5 manna nefnd í kaupstöðum og 3 manna nefnd í kauptúnum, að þörf sje slíkrar opinberrar aðstoðar. Nefndir þessar skulu kosnar hlutbundnum kosningum af hlutaðeigandi bæjar- eða sveitarstjórn.

2. gr.

Nú er stofnaður byggingarsjóður samkvæmt 1. gr., og aflast honum þá fje sem hjer segir:

1. Ríkissjóður leggur í sjóðinn árlega upphæð, sem svarar til einnar krónu fyrir hvern íbúa kaupstaðarins, í fyrsta skifti 1930.
2. Bæjarsjóður og sveitarsjóður leggur í sjóðinn árlega upphæð, sem svarar til einnar krónu fyrir hvern íbúa kaupstaðarins eða kauptúnsins, í fyrsta skifti 1930.
3. Ennfremur getur sjóðurinn tekið lán til útlánastarfsemi sinnar. Lánin ábyrgist ríkissjóður og bæjarsjóður eða sveitarsjóður í jöfnum hlutföllum.

Nú er kauptún aðeins hluti úr hreppi, og skal þá tillagi sveitarsjóðs til byggingarsjóðs jafnað niður á íbúa kauptúnsins, þá sem gjaldskyldir eru til sveitarsjóðs, eftir sömu reglu og útsvör.

3. gr.

Byggingarsjóður veitir lán til byggingarfjelaga, sem reist eru á samvinnu-grundvelli, til þess að koma upp íbúðum fyrir fjelagsmenn sína.

Lán þessi skulu veitt gegn 1. veðrjetti í húsum og trygð með veðskulda-brjefi fyrir hverja íbúð, er nemi í fyrstu alt að 85% af því verði, sem hún kostar uppkomin, og ávaxtist og endurborgist með jöfnum greiðslum, þannig að árlegt gjald sje 6% af allri lánsupphæðinni í 42 ár.

4. gr.

Byggingarsjóðurinn skal jafnan vera í handbæru sje í banka eða spari-sjóði, þar sem ávaxta má sje ómyndugra, að svo miklu leyti sem honum er ekki varið til útlána.

5. gr.

Byggingarfjelög hafa rjett til að fá lán úr byggingarsjóði samkv. 3. gr., ef þau fullnægja eftirfarandi skilyrðum:

1. að byggingarfjlagið komi upp byggingum fyrir fjelagsmenn sína.
2. að húsin sjeu gerð úr varanlegu efni, með tveggja og þriggja herbergja íbúðum auk eldhúss og geymslu, með venjulegum nútímapægindum og sjer-stökum bletti banda hverri íbúð, en að öðru leyti sje fyrirkomulag bygg-inganna samþykkt af atvinnumálaráðuneytinu.
3. að fjelagsmenn sjeu fjárráða, heimilisfastir innan kaupstaðarins eða kaup-túnsins og hafi eigi haft yfir 4000 króna árstekjur, miðað við meðaltal 3 síðustu ára, er þeir gerast fjelagsmenn, nje yfir 4000 kr. eignir.
4. að íbúðirnar sjeu seldar fjelagsmönnum fyrir það verð, sem þær kosta byggingarfjlagið, gegn a. m. k. 15% útborgun, og með sömu lánskjörum á eftirstöðvum kaupverðsins sem fjlagið nýtur hjá byggingarsjóði.
5. að byggingarnar sjeu reistar á lóðum, sem kaupstaðirnir eða ríkið eiga eða leigja, og sje ársleigan metin reglulega á 5—10 ára fresti. Þegar um sambyggingu er að ræða, skal lóðarleigunni jafnað niður eftir eignarhlut-föllum í byggingunni.
6. að ákveðið sje í samþykktum fjelagsins, að enginn, sem keypt hefir íbúð af fjlaginu, megi selja hana, nema stjórn byggingarfjelagsins hafi áður hafnað forkaupsrjetti fjelagsins vegna, og ekki framleigja nema með leyfi stjórnar fjelagsins. Söluverð slíkrar íbúðar má ekki vera hærra en síðasta kaupverð hennar, að viðbættu virðingarverði þeirra endurbóta, sem á hafa verið gerðar eftir að síðasta sala fór fram, en að frádreginni hæfilegri fyrningu, hvorttveggja samkvæmt mati dómkvaddra manna. Sje um fram-leigu að ræða, ákveður stjórn fjelagsins, hve há leigan megi vera, og miðast hún við raunverulegan kostnað eiganda, samkv. mati, at íbúðinni eða hluta hennar, sem leigður er.
7. að settar sjen reglur í reglugerð, sem staðfest sje af atvinnu- og sam-göngumálaráðuneytinu, um viðhald húsanna, og skal stjórn fjelagsins hafa eftirlit með því. Þegar um sambyggingu er að ræða, skal kostnaður við viðhald húsanna hið ytra lagður á bygginguna í heild, en síðan jafnað niður á eigendur eftir eignarhlutföllum þeirra í byggingunni, en viðhald hið innra á hverri íbúð skal hún bera. Um sameiginleg tæki innanhúss í sambyggingu, svo sem leiðslur allar og hitunartæki, fer eftir því, sem segir í reglugerðinni.
8. að stjórn byggingarsjóðsins hafi fallist á samþykktir fjelagsins og það full-nægi að öðru leyti skilyrðum þeim, sem atvinnu- og samgöngumálaráðu-neytið setur fyrir viðurkenningu slíkra fjelaga.

6. gr.

Í stjórn byggingarsjóðs hvers kaupstaðar eða kaupsþúns skulu vera 3 menn. Sju tveir þeirra kosnir með hlutfallskosningu af hlutaðeigandi bæjarstjórn eða sveitarstjórn til 4 ára í senn, en einn skipaður af atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu til jafnlangs tíma, og er hann formaður sjóðsstjórnarinnar. Stjórnin hefir á hendi allar fjárreiður sjóðsins, lántökur og lánveitingar úr honum samkvæmt reglugerð, er atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið setur. Greiðast laun hennar úr rikissjóði og ákveður atvinnumálaráðherra þau, en annan kostnað greiðir byggingarsjóður.

7. gr.

Ársreikningar byggingarfjelds skulu ætíð lagðir fyrir stjórn byggingarsjóðs til athugunar, og getur hún krafist allra skýrslna um hag og rekstur fjeldsins, meðan nokkuð stendur eftir af láni því, er veitt hefir verið til bygginganna.

Ríkisstjórnin úrskurðar reikninga byggingarsjóðs, en bæjarstjórn eða sveitarstjórn kys tvo endurskoðendur þeirra með hlutfallskosningu til eins árs í senn.

8. gr.

Nú er ekkert byggingarfjeld til í kaupstaðnum eða kaupsþúninu, sem lán fær úr byggingarsjóði, og er þá bæjarstjórn eða sveitarstjórn heimilt að ákveða, að bæjarfjeldið eða sveitarfjeldið komi upp byggingunum, og hefir það þá sömu rjettindi og skyldur sem byggingarfjeldög samkvæmt lögum þessum.

9. gr.

Ríkisstjórnin lætur gera fyrirmyndaruppdrætti að húsum fjeldsmanna, bæði sjerbyggingum og sambyggingum, til afnota fyrir byggingarfjeldög. Sömu-leiðis setur hún, í samráði við hlutaðeigandi bæjar- eða sveitarstjórnir, örugt eftirlit með framkvæmdum byggingarfjeldaga, sem starfa samkvæmt lögum þessum.